

ปัญหายาเสพติดในไทย และแนวทางการแก้ไข ปี 2566

23 มกราคม 2566

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในไทยยังคงทำทลาย ผลสำรวจชี้ ผู้ติดยาเสพติดอายุน้อยลง ยาบ้าฮิต อันดับ 1 ในไทย ตัวเลขผู้บำบัดไม่ถึงครึ่งของการจับกุมในปีที่ผ่านมา

ปัญหายาเสพติดในไทย...ทำไมยังคงมีอยู่

ผลสำรวจชี้ ผู้ติดยาเสพติด อายุน้อยลง ยาบ้ายังคงขึ้นแท่นยาเสพติดยอดฮิต อันดับ 1 ในไทย

ปัญหายาเสพติด นับว่าเป็นหนึ่งในปัญหาสังคมที่รุนแรงที่สุดในแต่ละประเทศทั่วโลก ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการรวมถึงนโยบายต่าง ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขมาอย่างต่อเนื่อง โดยจากข้อมูลรายงาน [World Drug Report 2022](#) ของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC : United Nations

Office on Drugs and Crime) พบว่าในปี 2563 มีจำนวนประชากรกว่า 284 ล้านคนจากทั่วโลก ในช่วงอายุ 15-64 ปี ที่ติดยาเสพติด ซึ่งคิดเป็น 26% เพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับสิบปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ติดยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะมีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ เด็กและเยาวชนมีการใช้ยาเสพติดมากกว่าผู้ใหญ่รวมถึงใช้ในปริมาณที่มากกว่าเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จะทำให้การลักลอบหรือขนส่งยาเสพติดถูกจำกัดด้วยเส้นทาง ไม่ว่าจะเป็นการปิดกั้นขอบเขตและชายแดน หรือความท้าทายของการขนส่งทางอากาศที่มีความถี่น้อยลง สาเหตุเหล่านี้ทำให้รูปแบบและเส้นทางการค้ายาเสพติดมีความยืดหยุ่นและหลากหลายขึ้นกว่าแต่ก่อน อาทิ การใช้เส้นทางเดินเรือเพื่อลำเลียงยาเสพติด การขนส่งสินค้าด้วยไปรษณีย์ รวมถึงการติดต่อซื้อขายผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียที่มากขึ้น

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในไทยยังคงทำหายยาบ้าขึ้นแทนยาเสพติดดยอดฮิต

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรียกได้ว่าเป็น ที่ตั้งของตลาดยาบ้าหรือเมทแอมเฟตามีนขนาดใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก และมีแนวโน้มในการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งพบว่ามี การปรับเปลี่ยนเส้นทางการลำเลียงขนส่งยาเสพติดให้สอดคล้องกับมาตรการปิดกั้นพื้นที่ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 รวมถึงการพัฒนาสารเสพติดรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดผู้ซื้อรายใหม่และรายเดิมอีกด้วย

จากข้อมูลรายงานเรื่อง [Synthetic Drugs in East and Southeast Asia 2022](#) ของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC : United Nations Office on Drugs and Crime) พบว่าในพื้นที่แถบแม่น้ำโขงตอนล่างมีปริมาณการจับกุมยาเสพติดชนิดเมทแอมเฟตามีนสูงที่สุดในทุก ๆ ปี โดยในปี 2564 จับกุมได้ในปริมาณกว่า 171.5 ตัน คิดเป็น 89% ของการจับกุมยาเสพติดทั้งหมดในพื้นที่

ทางฝั่งของประเทศไทยเองเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากการขยายตัวของยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ โดยพบว่ามี การเคลื่อนย้ายยาเสพติดจากแหล่งผลิตประเทศเมียนมาและนำเข้าผ่านสปป.ลาว ก่อนเข้าสู่ประเทศไทย จึงทำให้ยาเสพติดแพร่กระจายในพื้นที่ชายแดนที่ติดกับสปป.ลาวได้มากขึ้น ได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา ตลอดจนจังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดเลย หนองคาย และมุกดาหาร เป็นต้น

จากปริมาณการลักลอบยาเสพติดที่พบมากขึ้น ส่งผลให้ยาเสพติดถูกส่งต่อไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทยอย่างกว้างขวางขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ เครือข่ายสังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย นับเป็นช่องทางสำคัญในการติดต่อซื้อขายยาเสพติด โดยเฉพาะกับการค้าปลีกซึ่งผู้ขายสามารถติดต่อผู้ซื้อได้โดยตรง รวมถึงสามารถนัดแนะช่องทางการจัดส่งได้หลากหลายรูปแบบ นับเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนไทยเข้าถึงยาเสพติดได้อย่างง่ายดาย

จากแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565 โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.) พบว่า

ในปีที่ผ่านมา

- มีการจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด 337,186 คดี
- แบ่งเป็นของกลางยาบ้าจำนวน 555.7 ล้านเม็ด
- ยาไอซ์ 26,662 กิโลกรัม
- เฮโรอีน 4,520 กิโลกรัม
- เคตามีน 1,350 กิโลกรัม
- โคเคน 45 กิโลกรัม
- เอ็กซ์ตาซี 447,213 เม็ด
- และกัญชา 41,573 กิโลกรัม

โดยยาเสพติดที่แพร่หลายมากที่สุดยังคงเป็นยาบ้า ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 79.2 ตามมาด้วยยาไอซ์(ร้อยละ 8.3) ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากการที่ราคาของยาเสพติดชนิดดังกล่าวลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้เสพเข้าถึงการซื้อได้ง่ายมากขึ้น

เมื่อนับรวมจำนวนยาบ้าและยาไอซ์ที่ถูกจับกุมในปีที่ผ่านมาแล้ว นับว่ามีปริมาณมากที่สุดในบรรดาประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งถือเป็นสถิติที่น่ากลัวและเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนในการร่วมมือกันปราบปรามปัญหาเสพติด

ทั้งนี้ [รายงานผลการดำเนินงาน ตามแบบฉบับบำบัดรักษา](#) ของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข ระบุจำนวนผู้ได้รับการรักษาและบำบัดยาเสพติดตลอดปี [2565](#) มีจำนวนเพียง 114,733 ราย ซึ่งจะเห็นได้ว่า เมื่อเทียบกับปริมาณการจับกุมยาเสพติดแล้ว มีผู้เข้ารับการรักษาจำนวนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของการจับกุม อีกทั้งยังเป็นจำนวนที่ลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าภาระระบาดของยาเสพติดจะลงตามไปด้วย เพียงแต่อาจเป็นเพราะข้อจำกัดในการเข้ารับการรักษาบำบัดสืบเนื่องจากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เท่านั้นเอง

ผลเสียที่เกิดขึ้นจากปัญหาเสพติด

หากขึ้นชื่อว่าเป็นยาเสพติดแล้ว ล้วนก่อให้เกิดผลเสียอย่างมหาศาลไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ต่อตัวเอง และต่อผู้อื่น อีกทั้งยังเป็นต้นเหตุสำคัญที่นำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ในสังคมตามมาอีกด้วย ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาเสพติดได้แก่

- [ผลกระทบด้านสุขภาพต่อตัวผู้เสพ](#)

ฤทธิ์ของสารเสพติดแต่ละชนิดจะส่งผลกระทบต่อระบบประสาท ไม่ว่าจะเป็นการกดประสาท หลอนประสาท หรือกระตุ้นประสาท รวมถึงทำให้อวัยวะและการทำงานของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกายเกิดความผิดปกติ สุขภาพเสื่อมโทรมลง ร่างกายชুবวม หัวใจเต้นผิดปกติ อ่อนเพลียง่ายกล้ำเนื้ออ่อนแรง สภาวะทางจิตใจอ่อนไหว โดยอาจมีอาการวิตกกังวล หวาดระแวง อารมณ์แปรปรวน พุงช่าน ซึ่งบางรายอาจมีอาการคุ้มคลั่งอันเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้

นอกจากนี้ ยังพบว่าการใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่องมีแนวโน้มก่อให้เกิดภาวะ “สมองตื้อยา” หรือ ภาวะผิดปกติทางสมองที่ส่งผลให้สมองส่วนอยาก มีอำนาจเหนือสมองส่วนคิด กล่าวคือ เมื่อสมองออกฤทธิ์ให้ผู้เสพรู้สึกมีความสุขจากการใช้ยาเสพติด จนเกิดความเคยชิน ที่ทำให้ผู้เสพรู้สึกว่าร่างกายต้องพึ่งยา เมื่อไหร่ที่ต้องการยา ก็จะมีหมกหมุ่นกับการหามาเสพ ยิ่งสมองส่วนอยากถูกกระตุ้นมากขึ้นเท่าไร สมองส่วนคิดจะทำงานแย่ง ขาดการไตร่ตรอง ยับยั้งซึ่งใจจนนำไปสู่พฤติกรรมความรุนแรงที่ตามมานั่นเอง

เมื่อสมองที่ควบคุมการทำงานของระบบต่างๆในร่างกายมีการทำงานผิดปกติ ร่างกายก็จะเกิดอาการผิดปกติตามไปด้วย การทำงานของระบบภูมิคุ้มกันเสียหาย ทำลายระบบเลือด ทำลายปอดและสมรรถภาพของผู้เสพถึงชีวิต

ทั้งนี้ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกเปิดเผยว่า การเสียชีวิตจากสาเหตุยาเสพติดในประเทศไทยอยู่ที่อันดับ 103 ของโลก

- **ผลกระทบด้านสังคม**

ปัญหายาเสพติดไม่เพียงส่งผลกระทบต่อตัวผู้เสพ แต่ยังส่งผลร้ายแก่บุคคลรอบข้าง ครอบครัว สังคมและชุมชนเช่นกัน ที่ใดที่มีการระบาดของยาเสพติด ที่นั่นย่อมทำให้คนในชุมชนรู้สึกหวาดระแวงและไม่ปลอดภัย อาจนำไปสู่การมั่วสุมเพื่อทำสิ่งผิดกฎหมายอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลักขโมย การใช้ความรุนแรง รวมถึงปัญหาอาชญากรรมที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลและทรัพย์สินในชุมชนได้

- **ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ**

ธุรกิจการค้ายาเสพติดนั้นก่อให้เกิดการสูญเสียเงินตราแก่กลุ่มผู้ผลิตที่อยู่ภายนอกประเทศจำนวนมาก และเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เงินที่ควรจะถูกนำมาใช้จ่ายใช้สอยเพื่อหมุนเวียนเศรษฐกิจในประเทศ ถูกนำไปใช้เพื่อซื้อยาเสพติดเป็นจำนวนมาก เปรียบเสมือนการสนับสนุนให้ผู้ผลิตยาเสพติดยังคงมีรายได้อย่างต่อเนื่อง

ปัญหายาเสพติดยังทำให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทุ่มเทงบประมาณและทรัพยากรจำนวนมากในการแก้ไข ป้องกันและปราบปราม รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ การที่ ผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากอยู่ในกลุ่มเยาวชน นั้นหมายความว่า ประเทศของเราต้องสูญเสียบุคลากรที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศอีกเป็นจำนวนมาก

- **ผลกระทบด้านภัยต่อประเทศชาติ**

การที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ถือเป็นผลกระทบรุนแรงที่บ่อนทำลายเศรษฐกิจของประเทศ ยิ่งพบปัญหาเสพติดมากเท่าไร ยิ่งทำให้ประชาชนรู้สึกไม่ปลอดภัย หวาดระแวงต่อภัยที่จะตามมาในสังคม บ้านเมืองเกิดความไม่สงบสุข นำไปสู่การทำลายความมั่นคงของชาติ

จะเห็นได้ว่าจากที่กล่าวมาข้างต้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ยาเสพติดไม่เพียงแต่ส่งผลร้ายต่อตัวผู้เสพเอง แต่ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัว สังคมโดยรวม รวมถึงเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ และด้วยผลกระทบของโควิด-19 ทำให้ประชากรจำนวนมากตกอยู่ในภาวะว่างงาน ขาดรายได้ นำไปสู่ปัญหาความยากจนและสุขภาพจิตที่เป็นสาเหตุของการหันมาใช้ยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นการซื้อเพื่อบรรเทาภาวะความเครียด หรือการขายเพื่อประทังชีวิตก็ตาม สิ่งเหล่านี้ทำให้แนวโน้มปัญหาเสพติดในประเทศไทยยังไม่มิตีท่าว่าจะลดลงนอกจากนี้ ยิ่งในปัจจุบันที่ผู้คนสามารถเข้าถึงยาเสพติดได้ง่ายขึ้นผ่านโลกออนไลน์ สามารถทำการติดต่อซื้อขายกันได้โดยตรง รวมไปถึงเทรนด์ของตลาดยาเสพติดที่เริ่มซื้อขายกันด้วยสกุลเงินดิจิทัล หรือคริปโตเคอร์เรนซี ยิ่งทำให้การจับกุมยาเสพติดมีความท้าทายมากขึ้น อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดในช่วงวัยเด็กและเยาวชนที่มากขึ้นอีกด้วย เพราะฉะนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนความช่วยเหลือจากครอบครัว สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการร่วมมือของคนในชุมชน

แนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติด 2566

การแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นหนึ่งในเรื่องที่ยากและท้าทายมากที่สุด ซึ่งถือเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อรุนแรงในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศปัจจุบันประเทศไทยมีการปรับแผนการแก้ไขปัญหาเสพติดให้สอดคล้องกับที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติว่าด้วยปัญหาเสพติดโลก ค.ศ. 2016 (UNGASS 2016) ด้วยการใช้สาธารณสุขนำการแก้ไขปัญหาเสพติด เน้นการดูแลสุขภาพผู้ป่วยพร้อมกับการแก้ไขปัญหาสังคมไปด้วยกัน แต่ยังคงป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มงวด

สำหรับแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2566 ยังคงเน้นการแก้ไขปัญหาดังแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ซึ่งแบ่งออกเป็นมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

- **ด้านการป้องกันและปราบปราม**

เน้นการสร้างกลไกการเฝ้าระวังยาเสพติด สร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสมด้วยการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกิจกรรม

นอกหลักสูตร รวมถึงการสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่สีขาว ห่างไกลและปลอดภัยจากยาเสพติด

นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนด้วยการ

พัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชน

- **ด้านการสกัดกั้น**

เพิ่มมาตรการและความเข้มข้นในการเฝ้าระวังการลักลอบขนส่งยาเสพติดตามแนว

บริเวณชายแดนและบริเวณที่มีความเสี่ยง ด้วยการเสริมกำลังในพื้นที่เป้าหมายเพื่อเฝ้าระวังความเคลื่อนไหว

ของขบวนการลักลอบยาเสพติด นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการร่วมมือกับหน่วยงานด้านยาเสพติดทั้งในไทย-

ต่างประเทศ เพื่อปราบปรามเครือข่ายค้ายาเสพติดอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงการสกัดกั้นในบริเวณที่มี

การขนส่งสินค้า ไม่ว่าจะเป็นทางอากาศหรือทางน้ำ

- **ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ**

นอกจากเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในและนอกภูมิภาคเพื่อสกัดกั้นขบวนการค้ายาเสพติดแล้ว ยังสนับสนุนความร่วมมือเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างครอบคลุม

- **ด้านการบำบัดรักษา**

คัดกรองผู้เสพ-ผู้ติดยาเสพติด แล้วนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดอย่างเหมาะสมโดยเฉพาะกลุ่มที่มีความเสี่ยงและแนวโน้มในการก่อ

ความรุนแรงหรือมีอาชญากรรมทางจิต ให้ได้รับการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด อีกทั้งยังเน้นสร้างระบบบำบัดฟื้นฟูแบบ “ชุมชนเป็นฐาน” หรือ Community Based Treatment (CBTx) ที่เป็นแนวคิดการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติดโดยมีส่วนร่วมของชุมชน ให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมและชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เช่น การบูรณาการรูปแบบการดูแลรักษาให้สอดคล้องกับระบบบริการสุขภาพที่มีอยู่เดิม และ จัดบริการต่าง ๆ ในชุมชนให้ใกล้ชิดกับสถานที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด รวมถึงช่วยให้ผู้ป่วยพัฒนาทักษะการชีวิตในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การปรับตัวเพื่อเข้าสังคม หรือ การฝึกอาชีพเพื่อหารายได้ เป็นต้น

อีกหนึ่งทางเลือกบำบัดยาเสพติดอย่างยั่งยืนที่ ภูฟ้าเรสท์โฮม

ภูฟ้าเรสท์โฮมเชื่อว่าทัศนคติและนิสัยเป็นหนึ่งในสิ่งที่สำคัญที่สุดของชีวิต แม้การบำบัดยาเสพติดจะเป็นเรื่องยากแต่เราเชื่อว่าทุกคนสามารถกลับตัวกลับใจได้ เราพร้อมจุดประกายและขัดเกลาศักยภาพของผู้ป่วยทุกท่านให้กลับมาใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยไม่หันหลังกลับไปใช้ยาเสพติดอีก

ที่ภูฟ้า เราให้บริการด้วยใจกับประสบการณ์และความชำนาญกว่า 37 ปี โดยผู้เชี่ยวชาญ เราเน้นการดูแลรักษาแบบบูรณาการรอบด้านทั้งสุขภาพกาย-สุขภาพใจ รวมถึงการสนับสนุนให้ผู้ป่วยพัฒนาทักษะเพื่อต่อยอดในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ในอนาคต

เราขอเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ช่วยบำบัดและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดอย่างยั่งยืน สามารถพูดคุยและติดต่อผู้เชี่ยวชาญของเราได้[ที่นี่](#)